

••❧ HISTORICKÁ DETEKTIVKA ❧••

Radovan Šimáček

ZLOČIN
NA ZLENICÍCH HRADĚ
L.P. 1318

VYŠEHRAĐ

Copyright © Radovan Šimáček – dědicové c/o DILIA, 1941, 1968

ISBN 978-80-7429-287-3

Důkaz dýkou

Nastalo mrtvé ticho. Strnule stáli páni v rozlehlé síni okolo stolu, pokrytého zbytky jídla a číšiemi, pod nímž klidně ohlodával svou kost Janův velký lovecký pes – jediný živý tvor, kterého se nedotklo vybičované napětí okamžiku, v němž syn oznámil hostům svého otce vraždu, která se stala v noci na Zlenicích hradě.

„Zavražděn, říkáš?“ přerušil konečně hrobové mlčení rozvážný pán z Hrádku.

„Jak to, zavražděn, vždyť přece...“ nakouzl, ale nedokončil Beneš z Konopiště, rozhlížeje se malými očky po ostatních, jako by od nich – spíše než od Jana Zlenického – očekával vysvětlení.

Nedočkal se. Zase jen mlčení a rozpaky. Až náhle zamračený Ctibor z Kožlí drsně promluvil: „To je zlá obžaloba, Jene ze Zlenic!“

Řekl, co cítili všichni. Stal-li se zločin, musil tu být viník. Kde jinde ho pak hledat než mezi pozvanými pány, neboť kdo jiný... Ledaže by snad někdo z domácích...

„To není obžaloba,“ odpověděl klidně Jan ze Zlenic, sestupuje ze schodů do síně. „Je to prostá skutečnost. Sám jsem se přesvědčil o důkazu a každý z vás, kdo nevěří, může se o něm přesvědčit stejně hmatatelně jako nevěřící Tomáš. Vraha prozradila rána.“

„Jak to?“ „Vysvětli nám přece!“ „Jaký je to důkaz?“ „Tomu nerozumím,“ volali jeden přes druhého.

„Je to jednoduché, a tím strašnější,“ řekl bez přízvuku Jan. Usedl si za stůl, a teprve teď bylo patrné, že je pod strašným

dojmem úplně vyčerpán, na samém kraji svých sil. Čelo měl zpo-
cené, víčka se mu cukala, krve by se v něm nedořezal. Naplnil
si pohár a naráz jej vypil.

„Měl jsem hned od počátku podezření. Otec sám by to byl
nikdy neudělal. Vycítil jsem to – a měl jsem pravdu. Věděli to
tady všichni. A proto Dobiáš, když otci omýval ránu, zkusil
zbraň.“

To byl tedy důkaz!

Jan Zlenický se odmlčel, ale páni už pochopili. Jen vytáhlý
Čajchan šeptal svému staršímu bratru, jako by nerozuměl, oč
běží. Jan ze Zlenic hned pokračoval:

„To vám snad stačí pro vysvětlení. Dýka mého otce, kterou
měl v ruce, když jste ho ráno našli, má čepel příliš širokou.
Nemohla způsobit ránu, která byla zasazena ostřím daleko
užším.“

Důkaz byl jasný. Zdálo se, že vysvětlení šlechtice přesvědčilo.
Kdyby se ovšem našla zbraň, která by se shodovala s ranou,
pak by patrně její vlastník byl viníkem. Ano, tak nějak to musilo
být... Jen nerudný Ctibor z Kožlí se zase pokusil o odpor:

„Celý důkaz – nezlob se proto, Jene Zlenický – může spočívat
na omylu. Copak my víme o tom, zdali se rána tuhnutím těla
nezúžila?“

„To by asi bylo nejpravděpodobnější vysvětlení,“ připojil se
Šternberk, který doposud mlčel. Nebylo to jeho zvykem, snad
byl už myšlenkami mnohem dále. Skutečně se náhle obrátil pří-
mo k Janovi ze Zlenic: „Trváš na obvinění nás všech, nebo jen
některého z nás z vraždy, o které jsi mluvil? Pak by bylo třeba
pokusit se o důkazy, že takové obvinění, trváš-li ovšem na něm,
není založeno jen na písku, na vratkých a bláhových dohadách.“

První vyslovil necitelně a bez okolků to, co všichni v duchu
cítili a báli se vyslovit. Zdálo se přece tak nepravděpodobným,
že někdo z nich by mohl spáchat ohavný zločin, pro nějž se
marně hledala omluva či vysvětlení. Bylo by to však opravdu
tak těžké najít pohnutku, jež vedla vrahovu ruku? Vždyť přece
včera spor s panem Oldřichem vyvrcholil prudkou roztržkou,
kterou se jen Zdislavu z Mrače, a snad trochu i přispěním roz-
vážného pána z Hrádku, podařilo urovnat nebo alespoň odložit
až na dnešní den.

Myšlenky odletovaly a zase se vracely. Věděli, že i Jan Zlenic-
ký asi uvažuje podobně. Co tedy odpoví Šternberkovi?

Jan ze Zlenic se mu díval přímo do očí, když říkal: „Nemohu nikoho předem vinit.“ Znovu se hltavě napil, rukou si otřel zpoceně čelo. „Věřím důkazu o vraždě, ale chybí mi ještě důkaz o tom, kdo vraždil.“

„... a pokud nemáš takový důkaz, zůstává tvé přesvědčení o vraždě chabou domněnkou,“ vpadl mu opovržlivě do řeči Ctibor z Kožlí, ten ježatý neomalenec, stále nakvašený a ochotný k hádce. Posupný výraz neopouštěl jeho drsnou tvář, ruka se mu mimoděk svezla k jílci dýky, kterou měl zavěšenu u kovem pobitého pásu.

„Důkaz ještě nemám, ale pokusím se jej opatřit. A pak se postarám, aby byl viník jaksepatří potrestán. To mi věřte! A myslím,“ dodal, „že vy všichni, pokud ctíte spravedlnost, mi pomůžete viníka hledat, dopadnout a usvědčit!“

Jeho s citem pronesená slova zapůsobila. Promluvil zase Šternberk, teď již méně chladně a odměřeně. Přece však bylo patrné, že mu záleží, aby ve všem měl hlavní slovo:

„Necháváš se poněkud unést citem a zacházíš přitom příliš daleko. Chápeme tě. Mluvíš však o potrestání viníka, a ještě jsi ho ani nedopadl. Mluvíš o jeho dopadení, a ještě jsi ho ani nenalezl. Mluvíš o viníku, ale ještě ani bezpečně nevíš, zdali byl opravdu spáchán zločin. Celé podezření je založeno na tak vratké domněnce, že dýka v ruce... hm... pána ze Zlenic... tvého otce... ta dýka že nemohla způsobit tak úzkou ránu. Přece zde pan Ctibor dobře připomněl...“

Ale Zlenický ho ani nenechal domluvit:

„Náš Dobiáš se příliš dobře vyzná v ranách a ranhojičství. To, co řekl, pro mne platí. Můj otec nosil dýku s nápadně širokou čepelí. Mohli jste si toho ostatně ráno sami všimnout. Právě proto, že je zcela jiného tvaru, než bývá obvyklé, nebylo třeba ani zvláštního důvtipu k poznání, že ránu zasadila jiná zbraň.“

„Dobře,“ vmísil se do hovoru pán z Hrádku, který se ještě za řeči Jana Zlenického potichu domlouval se svými syny, z nichž zejména Čajchan něco horlivě vykládal. „Pak by stačilo vyzkoušet naše dýky a ta, která z nich nejspíše odpovídá tvaru rány, první udá podezření proti pachateli, trváš-li, Jene, na svém obvinění, kterému sám, přiznávám se, nevěřím.“

Sám dýky u pasu neměl, stejně jako zeman z Mrače a Beneš Konopišský.

„Tu je moje dýka,“ zvolal Ctibor z Kožlí a zabodl lesklé ostří do tabule dubového stolu.

„Zde moje!“

„... a moje!“

To Jan a Čajchan z Hrádku téměř současně zabodli své lovecké nože vedle dýky pána z Kožlí po jeho příkladu.

„Je-li třeba, i moje,“ pravil klidně pyšný Šternberk a položil svou dýku s nádherně zdobeným jílcem na stůl vedle tří nožů, trčících ostrou čepelí v tvrdém dřevě, přímo proti Janovi ze Zlenic, který jediný ze všech přítomných ještě seděl u stolu. Teprve teď povstal i on.

„To vše je zbytečné,“ řekl jakoby uklidněně. Zdálo se, že otrěs pominul, když již padlo rozhodnutí. „Všechny naše dýky, i ty, které byste přinesli, odpovídaly by ráně. I moje, která je nejtenčí.“ Při těch slovech vytasil z pochvy, připjaté u koženého pasu, svou dýku nápadně úzké čepele. „To prostě proto, že otec, jak vám opakuji, měl dýku s čepelí zcela neobvykle širokou. A pak vrah, který jinak všechno tak obratně nastrojil, jistě se už postaral o to, aby se zbavil zbraně poskrvněné lidskou krví.“ Zdálo se, že domluvil, ale pak se přece jen ještě obrátil k Janovi a Čajchanovi a pravil unaveně: „U vás je přece zkouška zcela zbytečná.“ Vytrhl jejich nože ze stolu a podával jim je, pak i vzácnou dýku pána ze Šternberka, který ji zasunul do ozdobné pochvy zavěšené u tepaného pásu. Ctibor z Kožlí jen zlostně pokrčil rameny, sám vytrhl dýku a vrátil ji do pochvy.

„Teď vidíš snad nejlépe,“ promluvil opět Šternberk, „jak je celé tvé tvrzení vratké. Tvého otce... hm ... pana Oldřicha, jsme našli v pokoji za zavřenými dveřmi,“ zdůrazňoval. „Ano, dveře byly uzavřeny zevnitř. To znamená, že vrah, kterého sis vytvořil ve své podrážděné obrazotvornosti, musil by být uvnitř a tam také nutně polapen.“

„Ovšem,“ příkyvoval hlavou Ondřej z Hrádku, „řekli nám přece, že klíč ke komnatě byl jen jeden, a ten zůstal uvnitř. Pan Oldřich se musil sám uzamknout ve své ložnici.“

Ta připomínka jako by Jana Zlenického překvapila. „Ovšem, vím dobře, že klíč byl jen jeden. Otcí přece tolik záleželo, aby se nikdo nedostal do jeho komnaty, a jediný klíč, který vykoval kovář Dobiáš, nosil stále při sobě.“

„Tak vidíš,“ dotvrzoval Beneš z Konopiště, co řekl jeho druh, pán z Hrádku.

„Ano, tak tomu bylo,“ potvrdil i zeman z Mrače. Avšak po chvílce dodal: „Ledaže by vrah po činu unikl oknem.“

„Okno bylo snad také zavřeno,“ namítl pán z Hrádku, probíraje se zamyšleně v bílé bradě.

Teď již zase páni seděli za stolem a byl to Jan ze Zlenic, kdo stál u krbu, opíraje se o jeho římsu. Zmínka o okně ho znovu vyburcovala.

„Ne, všiml jsem si,“ přidal se do oživlého rozhovoru pan Beneš, „že okno bylo zavřeno. Víím to jistě.“ Jeho očka pichlavě vykukovala z širokého obličejce, když se rozhlížel po ostatních, co oni k tomu řeknou.

„Nepamatuji se,“ pravil úsečně Šternberk.

„Můžeme se přesvědčit,“ vzchopil se dlouhý Čajchan.

„Na to je teď už také pozdě. Bylo-li ráno zavřeno, jistě je mezitím někdo otevřel. Polovina z vás teď může tvrdit, že bylo zavřeno, polovice, že otevřeno. Nikdo si přece takovou věc přesně nezapamatuje. Je to tak, Zdislave?“ obrátil, se Jan poprvé k Mračskému.

„Pokud víím, bylo otevřeno,“ řekl zeman s černým klípцем.

„Ne, ne, bylo zavřeno, víím to naprosto jistě,“ opakoval znovu umíněně pan Beneš.

„Abych pravdu řekl, já se skutečně nepamatuji,“ nesouhlasil pán z Hrádku.

„Já zase myslím, že bylo otevřeno,“ nechal se vyrušit z mlčelivého klidu Ctibor z Kožlí.

„Tak jsme zase tam, odkud jsme vyšli,“ pronesl již docela mrzutě Zdeslav ze Šternberka a počal si upravovat zkadeřené vlasy, přichycené žlutou páskou.

„Nu, jestli to byla vražda, pak se vrah musil pochopitelně dostat někud ven. Krb je – tuším – příliš úzký. Pak by zbývalo jedině okno jako cesta k úniku. Jestliže však vrah unikl ven oknem, pak se už nemohl dostat zpátky do hradu a marně bychom ho tady hledali,“ nechával se unášet svým úsudkem Zdislav z Mrače, obhlížeje svým jediným okem pozorně všechny přítomné, zdali s ním souhlasí. Zdálo se, že je tomu tak.

„Zeman z Mrače,“ přizvukoval zavalitý pan Beneš, „má pravdu. Jen strašidlo by dovedlo proklouznout jinudy. Ostatně myslím, že se můžeme přesvědčit na místě. Bylo by ovšem lépe...“

„... kdyby tělo pana Oldřicha přenesli zatím do kaple,“ doplnil starý pán z Hrádku jeho myšlenku.

„Zařídím to.“ A mladý Zlenický přeběhl těch několik schodů, které dělily síň od ložnice jeho otce, a zmizel za záclonou. Za chvíli odtud spěšně vyšel jeden ze zbrojnošů a přivedl několik sluhů. Pak už páni se sklopenou hlavou mohli přihlížet, jak mimo ně pomalým krokem snášeli na márách tělo nešťastného pána ze Zlenic, zakryté bílým přehozem.

Komnata, kde byl spáchán zločin, byla uvolněna pro zevrubnější prohlídku. Vešli tam všichni pozorně se rozhlížejíce. Byla to poměrně malá místnost dřevěných, roubených stěn, ozdobených několika koženými závěsy. Byl tu krb, nyní již vyhaslý, prosté lože, před ním na zemi ovčí kůže. U stěn dvě truhly se silnými zámky, pobité kováním, uprostřed hrubý stůl a dvě stolice. Zde našli ráno nešťastného pana Oldřicha a temné skvrny na dubové podlaze a desce stolu byly doposud němým svědectvím strašného nálezu. Na stole stál stojan se svíčkou. Místnost měla jen jedno okno nad strmou stěnou spadající do příkopu, ohrazeného dřevěnou palisádou.

Bylo odtud vidět na řeku a do jejího zeleného údolí zatopeného jásavou sluneční září krásného jarního dne. Na protější straně, na levém břehu řeky Sázavy, mezi hustým stromovím byla ozářena stavení zlenické vsi s pevným dvorcem, kde sídlil pan Zlenický, dokud si před nedávnem nevybudoval na pravém břehu řeky na nepřístupném skalním ostrohu svůj pevný hrad. Otevřeným oknem vnikal do jizby vlahý jarní vzduch, prosycený vůní čerstvé prsti a rašící zeleně. Bylo slyšet šumot ptactva a hmyzu poletujícího v jarním slunci tam venku. Jak podivně se doplňoval tento závan svěžího dne s jejich ponurým úkolem!

Oba bratři z Hrádku, Jan a Čajchan, zvědavě prohlíželi krb a jeho komín, který však nakonec shledali přece jen příliš úzkým, aby se jím mohl protáhnout dospělý muž. Zbývalo tedy jedině okno. Obratný muž se jím skutečně mohl spustit dolů po silném laně do příkopu a odtud se pak dostat přes palisádu. Bylo ovšem málo pravděpodobné, že by unikl pozornosti hlídky, jež konala stráž na vysoké hlásce.

Šternberk se svým strýcem Benešem prohlíželi zatím vyražené dveře, opřené nyní o stěnu vedle dveřního otvoru, zacloňného prozatím těžkou záclonou. Chtěli se znovu přesvědčit, zdali byly dveře skutečně uzavřeny zevnitř. Prohlídka však

potvrdila jen to, co věděli. Klíč, jímž byly dveře zamčeny, visel uvnitř na háčku, což bylo přes noc zřejmě jeho obvyklé místo. Všichni hledali a prohlíželi, jen Ctibor z Kožlí, jak už bylo jeho zvykem, stál posupně stranou, jako by se vysmíval celé domněnce o vraždě, které nevěřil.

„Měli bychom se zeptat strážce,“ navrhl ustaraný pán z Hrádku. Předtím se dlouho rozhlížel z okna a odhadoval, odkud by bylo možno zahlédnout osobu, která by se pokoušela spustit se z okna do příkopu. Zdálo se, že to bylo možné pouze z ochozu věže.

Zlenický přisvědčil a opustil místnost. Po chvíli se vrátil s dvěma zbrojnoši, kteří měli v noci hlídku na hlásce, Jindřichem a Kojatou. Oba shodně a přesvědčivě vypovídali, že nic podezřelého neviděli, jinak by přece jistě byli dali znamení k poplachu.

Jejich výpověď zavedla pátrání znovu do slepé uličky, ačkoli nasupený Ctibor z Kožlí zase pochybovačně připomněl, že na takovou výpověď se není možno vůbec spolehnout. Kdo po pravdě může dosvědčit, zda se hlídka právě nedívala v jinou stranu či zda si neschrupla? To, že viděli, jak v okně pozdě v noci, až téměř k ránu, zhaslo světlo, nemůže ještě sloužit za důkaz, že později neusnuli a dali tak domnělému vrahu možnost, aby nepozorovaně unikl. Ostatně, když se už pohybují v říši dohadů, je také docela dobře možné, že strážce byly s vrahem domluveny, že ho třeba vpustily dovnitř a pak zase nechaly upláchnout ven. Kdoví, k jakým koncům se ještě dostanou, když budou takhle planě pokračovat! Když se chtějí dovědět pravdu, pak ať se zbrojnošů dotáží na mučidlech. Takovou řeč vedl posměvačný pan Ctibor.

„Tak daleko ještě nejsme,“ přetrhl mu uštěpačná slova mladý Zlenický. „Na to je vždycky ještě dost času, až zklame ostatní pátrání. Věřím našim lidem. Otcí sloužili věrně. Hynek a Zbislav, kteří stáli stráží před jeho dveřmi, zachránili mu život v boji, když se s králem Janem utkal s Korutanskými. A ty bych měl dát vyšetřovat na mučidlech? Nevím, koho by pouštěli dovnitř. Otec měl jediný klíč od své ložnice. Buď sám k sobě pustil vraha, nebo tam už byl vrah ukryt, když otec zamykal.“

„Byl někdo včera večer u tvého otce?“ zeptal se s novým zájmem Šternberk. Bylo patrné, že domněnce o vraždě příliš

nevěří. Ale že už byl zvyklý mít vždycky hlavní slovo, podporoval vyšetřování, v němž se mohl uplatnit a nabyt na důležitosti.

„Já jsem byl u pana Oldřicha,“ přihlásil se přímo zeman z Mrače.

Všichni se na něho překvapeně podívali. Báli se položit nějakou otázku, aby jí snad mračského vladyku neurazili, ačkoli věděli, že o svou pověst příliš nedbá. Vždyť ještě včera večer se přede všemi chlubil u stolu, že zboží, které jiní pobrali v okolí, přechovával na své tvrzi nedaleko Poříčí. On sám je však vyzval, dívaje se na ně trochu posměšně svým jediným okem: „Jen se nerozpakujte a ptejte! Nemám, co bych zatajoval.“

„Co bylo?“ vyhrkl Zlenický.

„Co by bylo?“ opáčil jízlivě Mračský. „O svatbě jsme hovořili. Není to žádným tajemstvím. Vždyť sám pán ze Šternberka už na to činil narážky.“ Zřejmě měl na mysli onu Šternberkovu nemístnou zmínku o jeho zájmu na Koutě. Však se také Šternberk hned opovržlivě usmál tomu výpadu mračského zemana.

„A potom?“ ptal se netrpělivě Jan.

„Jaképak potom? Prostě jsem zase odešel.“

Mlčeli. Vysvětlení jaksi neuspokojovalo. Mluvil Mračský pravdu? I jemu bylo asi jejich mlčení trapné, a proto dodal: „Jestli to nestačí, zeptejte se strážce. Hynek i Zbislav musili vidět pana Oldřicha, jak za mnou zavíral, když jsem od něho vycházel.“

Sotva domluvil, ozval se hned Ctibor z Kožlí: „To, myslím, je nejzávažnější svědectví. Zeman z Mrače byl poslední u pana Oldřicha, který za ním zamkl dveře. Jak se potom mohl vrah dostat zavřenými dveřmi dovnitř? A jak se dostal ven? A když nebyl vrah v místnosti, kým mohl být pán ze Zlenic zavražděn? Poručme jeho duši Pánu Bohu a pak se můžeme rozejít. Já, pánové, alespoň už déle čekat nebudu a jedu ještě teď hned domů na Kožlí.“

„Pojedeš přes Konopiště?“ zeptal se pan Beneš.

„Jistě přes Kout,“ vpadl Jan Zlenický.

Ctibor z Kožlí si jen uplivil na takovou urážku. Zůstal však zcela překvapen, když Jan prohlásil: „Doprovodím tě až do Poříčí. Máme společnou cestu. Jedu oznámit krajskému popravci panu Oldřichovi z Týnce zločin, který se dnes v noci udál na zlenickém hradě.“

OBSAH

1. Těžké smířování / 7
 2. Strašný nález / 16
 3. Důkaz dýkou / 22
 4. Nový hrad / 30
 5. Popravce zasahuje / 39
 6. Petr Ptáček / 51
 7. Svíčka a dveře / 62
 8. „Quis, quid...“ / 76
 9. Mezihra u Dalimila / 89
 10. Medvědi na Konopišti / 98
 11. Další pátrání po hradech / 107
 12. Zavinutá střela / 115
 13. „Vypravuj mi o Mračském!“ / 122
 14. Tajemná skříňka / 129
 15. Muž v kápi / 137
 16. Středověké alibi / 142
 17. Černý kocour / 151
 18. Ztracená stopa / 158
 19. Petr pamatoval na všechno / 168
 20. Příběh končí / 174
- Jan Lucemburský a česká šlechta / 177
- O autorovi / 180

RADOVAN ŠIMÁČEK
ZLOČIN NA ZLENICÍCH HRADĚ
L.P. 1318

Obálku navrhl Michal Houba
Typografie Vladimír Verner
Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2012 jako svou 1087. publikaci
Vydání čtvrté, ve Vyšehradu první
AA 9,92. Stran 192
Kolace textů Martin Pokorný
Historická poznámka Robert Novotný
Redigovala Blanka Koutská
Odpovědná redaktorka Marie Válková
Vytiskla tiskárna S-Tisk, Vimperk
Doporučená cena 228 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-287-3